

1 מתרצת הגמרא: הפסוק ברוך וגו', אופנים שהם מכסא הכבוד עצמו
2 הוא דאמרי ליה, והברייתא שאמרה שמלאכי השרת מזכירים את
3 ה' רק אחר שלש תיבות עוסקת במלאכים.

4 תירוצי אחר: ואיבעית איתא, שאכן אין חילוק בין מלאכים לאופנים,
5 אלא כיון דאתיהיב רשותא – שניתנה הרשות למלאכים להזכיר את
6 ה' אחר שאמרו שלש פעמים קדוש, אתיהיב – ניתנה להם הרשות
7 אחר כך להזכיר את ה' מיד, ולכן אומרים אותו בפסוק 'ברוך' אחר
8 ב' תיבות.

9 הגמרא חוזרת לעסוק בענין מאבק יעקב במלאך ומתוך כך יתבאר
10 כתוב אחד: כתוב (הושע יב ט), 'וישר אל מלאך ויבל בכה ויתחנן לו'
11 – וישר לשון שר, שהאחד נזיה שר לחבירו, אבל איני יודע מי נעשה
12 שר למי – איני יודע פירוש הכתוב, על מי נאמר 'ויבל', האם יעקב
13 נעשה שר למלאך, וכך נקרא הכתוב, וישר 'יעקב' אל מלאך, ואם כן
14 'ויבל' פירושו שנצח יעקב את המלאך, או שהמלאך נעשה שר
15 ליעקב, וכך נקרא הכתוב, וישר אל 'יעקב' מלאך, ואם כן 'ויבל'
16 פירושו שהמלאך נצח את יעקב, אמנם כשהוא אומר (בראשית לב כט)
17 'כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל', הווי אומר יעקב נעשה
18 שר למלאך.

19 עוד אמר הכתוב בהושע (סג) 'בכה ויתחנן לו', ואיני יודע מי בכה
20 למי, אמנם כשהוא אומר (בראשית לב כז) 'ויאמר שלחני כי עלה
21 השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני', הווי אומר המלאך בכה
22 ליעקב שישלח אותו לדרכו.

23 כתוב (שם לב כט) 'כי שרית עם אלהים ועם אנשים' – תיבת אלהים
24 משמשת בלשון מושאל לנשיא, ותיבת אנשים משמשת בלשון
25 מושאל לאדם חשוב כלומר ראש הגולה, אמר רבה, רמו רמו לו
26 המלאך כשאמר ליעקב לשון זו, שעתידים שני שרים לצאת ממנו
27 דהם ראש גולה שבכלל – הרמוזו בתיבת אנשים ונשיא שבארץ
28 ישראל – הרמוזו בתיבת אלהים, ומפאן רמו לו גלות שהרי אמר לו
29 שיהיה מבניו ראש גולה שבבבל.

30 הגמרא מביאה כמה דרשות מן הפסוקים הנאמרים בחלומי של שר
31 המשקים: כתוב (בראשית מ) 'ובגנף שלשה שריגים והיא כפרחת עלתה
32 גנף הבשילו ואשבלתיה ענבים, אמר רב חייא בר אבא אמר רב,
33 הגנף היא משל לישראל, 'שלשה שריגים' – ומורות ארוכות) אלו
34 שלשה שרי גאים – עשירים וקרובים למלכות היוצאים מישראל
35 בכל דור ודור, פעמים ששנים מהם כאן בבבל ואחד בארץ
36 ישראל, פעמים ששנים מהם בארץ ישראל ואחד כאן בבבל, והיו
37 רבנן עינייהו – נתנו חכמים עיניהם ברבנא עוקבא ורבנא נחמיה,
38 בני בריתיה דרב – בני בתו של רב, שהם השנים היושבים בבבל.

39 רבא אמר, 'שלשה שריגים' אלו שלשה שרי גוים – מלאכים של
40 אומות העולם שמלמדים וכותב בשמים על ישראל בכל דור ודור.
41 תניא בברייתא, רבי אליעזר אומר, 'גנף' זה העולם, 'שלשה
42 שריגים' זה אברהם ויציאתו ויעקב, 'והוא כפרחת עלתה גנף' אלו
43 ארבע האמהות, 'הבשילו ואשבלתיה ענבים' אלו השבטים.

44 אמר לו רבי יהושע לרבי אליעזר, וכי מראין לו לאדם בחלומו מה
45 שהיה כבר והלא אין מראין לו לאדם אלא מה שעתיד להיות, ו
46 והרי חלומו שר המשקים היה כבר אחר שנולדו השבטים. אלא אמר
47 רבי יהושע, 'גנף' זה תורה, 'שלשה שריגים' אלו משה ואהרן
48 ומרים, 'והוא כפרחת עלתה גנף' אלו סנהדרין, 'הבשילו
49 ואשבלתיה ענבים' אלו הצדיקים שבכל דור ודור.

50 אמר רבן גמליאל, עדיין צריכין אנו למודעי – אחר כל דרשות
51 התנאים עדיין צריכים אנו לפירוש שאמר רבי אלעזר המודעי,
52 דמוקים ליה פוליה פחד מקום – שהעמיד את כל הפסוק כוונתו
53 למקום אחד, כמו ששינו, רבי אלעזר המודעי אומר, 'גנף' זה
54 ירושלים, 'שלשה שריגים' זה מקדש מלך וכהן גדול, 'והוא
55 כפרחת עלתה גנף' אלו פרחי כהונה – כהנים צעירים המשרתים
56 במקדש, 'הבשילו ואשבלתיה ענבים' אלו נסכים.

57 רבי יהושע בן לוי מוקים לה – העמיד פסוק זה במתנות שנתן
58 הקדוש ברוך הוא לישראל, דאמר רבי יהושע בן לוי, 'גנף' זו תורה,

59 'שלשה שריגים' זה המתנות שנתן להם כשהלכו במדבר ארבעים
60 שנה, כאר המים, עמוד ענן ומן, 'והוא כפרחת עלתה גנף' אלו
61 הנפונים – שהכניס הקדוש ברוך הוא את עם ישראל לארץ טובה
62 ומלאה פירות וממנה מביאים בכורים בפריחת גמר בישול הפירות,
63 'הבשילו ואשבלתיה ענבים' אלו נסכים.

64 רבי ירמיה בר אבא אמר, 'גנף' אלו ישראל, וכן הוא אומר (תהלים
65 ט) 'גנף ממצרים תפיס תגרש גוים ותסעה' – את ישראל הסעת
66 – ועקרת ממצרים לארץ ישראל, גרשת את שבעת העמים שהיו
67 יושבים שם, והושבת את ישראל שם, 'שלשה שריגים' אלו שלשה
68 רגלים – פסח שבועות וסוכות, שישראל עולין בהן לירושלים בכל
69 שנה ושנה, 'והוא כפרחת עלתה גנף', הגיע זמנן של ישראל
70 לפדות ולקבוצת, וכן הוא אומר במקום אחר שכן היה, שנאמר (שמות
71 א) 'ובני ישראל פרו וישרצו', 'עלתה גנף' הגיע זמנן של ישראל
72 ליגאל – 'גנף' הוא נצח – דם שהוא כוחו ונצחונו של אדם, והכתוב
73 רמזו שהגיע זמנן של ישראל להקין את דמם של המצרים. וכן הוא
74 אומר (שעשה מג טג) 'ויו נצחה על בגדי וכל מלבושי אנאליתי' – הקדוש
75 ברוך הוא משיב מדוע בגדיו אדומים, ואומר משום שמחץ את
76 הרשעים, התיז דמם על בגדיו וכל מלבושיו נתלכלכו. 'הבשילו
77 ואשבלותיה ענבים' הגיע זמנה של מצרים לשנות בום התרעלה
78 – שתבוא עליהם הפורענות.

79 והיינו דאמר רבא, שלשה פסות האמורות במצרים למה –
80 בחלומי של שר המשקים (בראשית מא) נאמר, 'וכוס פרעה בגדי ואקח
81 את הענבים ואשחט אתם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף
82 פרעה', למה שילש הכתוב תיבות 'כוס פרעה', אלא לרמוז על
83 שלושה פסות תרעלה ששמה פרעה, אחד ששטה בימי משה –
84 כשהכה ה' את מצרים בעשר מכות, ואחד ששטה בימי פרעה נכה,
85 כשבוכנצר החריב את מצרים (ראה ירמיה מז), ואחד שעתידה מצרים
86 לשנות לעתיד לבוא עם כל העובדי פוכבים כשהקדוש ברוך הוא
87 יעניש את כל האומות על שהרעו לישראל.

88 אמר ליה רבי אבא לרבי ירמיה בר אבא, כי דריש להו רב להני
89 קרא באנתרא – כשהיה מפרש רב את הפסוקים שבחלומו שר
90 המשקים בדרך הדרש, כוונתך דריש להו – היה דורשו כמותך.
91 אמר רבי שמעון בן לקיש, אומה זו – ישראל בגנף נמשלה, ומדות
92 שבה – ענפים אלו משל לפעלי פתים, אשכולות שבה – ענבי הגפן
93 אלו תלמידי חכמים, עלין שבה אלו עמי הארץ, כנוקנות שבה –
94 ענפים קטנים שבגפן שאינם ראויים לכלום, אלו ריקנים שבישראל
95 שאינם מועילים לכלום.

96 הגמרא מביאה ראייה לדברי רבי שמעון בן לקיש שעמי הארץ זקוקים
97 לעם ישראל: והיינו דשלתו מתם – זה הוא שלחו מארץ ישראל
98 לבבל, ליבעי דחמים – יבקשו חמים איתבללא על עלאי –
99 האשכולות על העלים דאיתבללא עלאי – שאם לא היו העלים לא
100 מתקיימין איתבללא – אין מתקיימים האשכולות, וכלומר, תלמידי
101 חכמים יתפללו על עמי הארץ שאם הם לא יצליחו בדרכם לא
102 יתקיימו החכמים, משום שצריכים הם להם.

103 כיון שר' ירמיה בר אבא דרש את הפסוק 'ובגנף שלשה שריגים' על
104 יציאת מצרים הגמרא מביאה דרשה נוספת על יציאת מצרים: כתוב
105 (הושע ג) 'ואברה לי בחמשה עשר כסף וחמר שערים ולתך שערים,
106 אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק, אין בידה' אלא
107 לשון מכירתה, כמו שנאמר בדברי יוסף אל פרעה אחר שמת יעקב
108 אבינו (בראשית נה) 'אבי השביעני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר
109 בירתי לי', ופירושו, אשר קנית לי, ומכאן שלשון 'ואברה' הקדוש
110 מכירה, ופסוק זה מתפרש על גאולת עם ישראל, וכלומר, הקדוש
111 ברוך הוא אומר שקנה את עמי ישראל 'בחמשה עשר', זה חמשה
112 עשר בניסן שבו ננאלו ישראל ממצרים, ולא קנאם אלא בשביל
113 ה'כסף' אלו הצדיקים, וכן הוא אומר שהצדיקים נקראים 'כסף' כמו
114 שנאמר (משלי צב) 'צרור הכסף לקח בידו' – ופירוש הכתוב שם,
115 הקדוש ברוך הוא המית את הצדיקים ולקחם אליו, ומי הם הצדיקים
116 שבעבורם גאל את ישראל ממצרים, אלו הם 'חמר' שעורים ולתך

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' א

11 אָפְתָא - נמצאים בבית הכנסת שתחת היציע, כלומר במקום שאינו
12 חשוב.
13 וְהִינֵנו דְבָתֵיב בְּנְבוֹאָת זְכַרְיָה (שם יא יב) 'וְאָמַר אֱלֹהִים אִם טוֹב
14 בְּעֵינֵיכֶם הָבֹ שְׂכָרִי וְאִם לֹא הִדְלֹו וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כֶּסֶף'
15 - הקדוש ברוך הוא אומר לאומות העולם השיבו את שכרי אלו
16 הצדיקים מישראל שבזכותם קבלתם שכרם על אשר רעיתם את
17 צאני ישראל, ושיבו לו את שכרו שלשים כסף, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר,
18 אֱלֹו שְׁלֹשִׁים צְדִיקֵי אוֹמְזוֹת הָעוֹלָם שְׂאוֹמְזוֹת הָעוֹלָם מִתְקַיָּמִים
19 עֲלֵיהֶם. עוֹלָא אָמַר, אֱלֹו שְׁלֹשִׁים מְצוֹת שְׁקָבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּנֵי נֹחַ, וְאִין
20 מְקַיָּמִין מִתּוֹכָן אֱלָא שְׁלֹשָׁה, אַחַת

1 שְׁעָרִים' - החומר הוא שלשים סאין והלתך חמשה עשר סאין, נמצאו
2 יחדיו ארבעים וחמשה סאין, אֱלֹו אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה צְדִיקִים שֶׁהָעוֹלָם
3 מִתְקַיָּמִים בָּהֶם, וְאִינִי יוֹדֵעַ אִם שְׁלֹשִׁים הֵם בְּאֵן בְּבַבְל וְחַמְשָׁה עֶשְׂרֵי
4 בְּאֵרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִם שְׁלֹשִׁים בְּאֵרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחַמְשָׁה עֶשְׂרֵי בְּבַבְל,
5 אֲבָל בְּשֵׁהוּא אוֹמֵר בְּמִקּוֹם אַחַר (זכריה יא ג) 'וְאֶקְחָה שְׁלֹשִׁים כֶּסֶף
6 וְאֶשְׁלִיף אֹתוֹ בֵּית ה' אֵל תִּיּוֹצֵר' - שלשים הכסף הם שלשים
7 הצדיקים, ובית ה' הוא ארץ ישראל ששם היוצר, כלומר, אוצרו בית
8 המקדש, הוּוֹ אוֹמֵר שְׁלֹשִׁים הַצְדִיקִים הֵם בְּאֵרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחַמְשָׁה
9 עֶשְׂרֵי צְדִיקִים בְּאֵן בְּבַבְל. אָמַר אַבְי, וְדוּבִייהוּ - ורובם של אלו
10 השלשים הצדיקים שבארץ ישראל מְשִׁתְּבְּחֵי בְּנֵי בְּנִישְׁתָּא דְתוֹתֵי

59 הטבח לחתוך ולהשליך את כל השומן המקוף את הגיד, ואת כל
 60 השומן הבלוע ומושרש בבשר, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
 61 שלא צריך לחתוך את הגיד ושומנו בעומק הבשר, אלא גִּזְמָמוּ עִם
 62 הַשּׁוֹפֵי – חותך את הגיד ואת השומן שעליו במקום שהוא נראה על
 63 כף הבשר ומשוה אותו למקום הבשר. הרי שלדעת רבי מאיר שומן
 64 הגיד אסור והאיך אמר שמואל שהוא מותר לדברי הכל.
 65 מתרצת הגמרא: לְעוֹלָם כוונת המשנה לְחַלְבּוֹ דְּגִיד – לשומן שעל
 66 הגיד, ועל כך אמר שמואל שהוא מותר לדברי הכל מן התורה,
 67 וּמִזְדָּה שְׁמוּאֵל דְּלְרַבִּי מֵאִיר אף על גב שמן התורה השומן מותר,
 68 מְדַרְבְּנָן הוא אָסוּר וצריך לחטט אחריו ולהוציאו לגמרי, והברייתא
 69 שאמרה שלרבי מאיר צריך לחתוך את השומן מעיקרו היינו מדרבנן
 70 ולא מן התורה.
 71 הגמרא מביאה ראייה לכך שרבי מאיר מותר את השומן מן התורה
 72 מברייתא אחרת: דְּתַנְיָא, וְשִׁמְנֵי שֶׁל גִּיד הַנֶּשֶׂה מוֹתֵר מִן הַתּוֹרָה
 73 וַיִּשְׂרָאֵל קְדוּשֵׁים הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמָם וְנִהְגוּ אִף בּוֹ אִיסוּר. מֵאִיר לֹא
 74 – האם לא מוכרח ששיטת רבי מאיר היא זו, שהרי נאמר בברייתא
 75 שבני ישראל נהגו איסור בשומן הגיד, ובהכרח שזו שיטת רבי מאיר
 76 כי לרבי יהודה אפילו ממנהג אין לאסור, ויוצא אם כן שמפרש
 77 בברייתא זו דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר ששומן הגיד מוֹתֵר מִן הַתּוֹרָה וְאָסוּר
 78 מְדַרְבְּנָן, והיינו כדברי שמואל.
 79 מקשה הגמרא: מֵמֵאִיר – מה ההכרח שהברייתא הזו היא שיטת רבי
 80 מאיר, דְּיִלְמָא – אולי נאמר ששיטת רבי יהודה היא, שלדעתו צריך
 81 לגמום את השומן מדרבנן, אֲבָל לְרַבִּי מֵאִיר שומן הגיד מְדַאֲוִיִּיתָא
 82 נְפִי אָסוּר, ואם כן תחזור הקושיא על שמואל, האיך אמר שכולם
 83 מודים שחלב הגיד מותר מן התורה, והרי לרבי מאיר הוא אסור מן
 84 התורה.
 85 מתרצת הגמרא: לֹא סִלְקָא דְּעֵתְךָ – לא יעלה על דעתך לומר כן,
 86 דְּתַנְיָא – מפני ששינוי בברייתא נוספת, טבח שבא להוציא את גִּיד
 87 הַנֶּשֶׂה, מִחֲטָט אַחֲרָיו – חותך אותו בעומק הבשר כְּבָל מְקוּם שְׁהוּא
 88 וְשִׁמְנֵי מוֹתֵר. והרי מִמָּאן שְׁמַעְתָּ לִי הַדְּאִית לִי חֲטִיטָה – ממי
 89 שמענו שסובר שיש דין לחתוך את הגיד בעומק הבשר, מְרַבִּי מֵאִיר
 90 שאמר בברייתא המובאת לעיל, שגיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום
 91 שהוא, אבל לרבי יהודה מספיק שיגמום אותו וישוה אותו לבשר
 92 השופי, ואם כן מוכח שברייתא זו היא בשיטת רבי מאיר, וְאִף עַל פִּי
 93 כֵּן קָאָמַר בברייתא זו שְׁשִׁמְנֵי מוֹתֵר, ונמצאו הברייתות סותרות
 94 לכאורה זו לזו, כי בברייתא המובאת כאן אמר רבי מאיר ששומנו
 95 מותר, ואילו בברייתא המובאת לעיל הוא אמר שצריך לחתוך את
 96 השומן מעיקרו. ובכדי ליישב את הסתירה צריך לומר, שהברייתא
 97 המובאת לעיל מדברת מדרבנן, אבל הברייתא כאן מדברת מן
 98 התורה, ומן התורה אף לרבי מאיר השומן מותר. ואם כן מוכח
 99 שהברייתא שאמרה ששומנו של גיד מותר וישראל קדושים נהגו בו
 100 איסור, שיעת רבי מאיר היא, אבל לרבי יהודה גם מדרבנן השומן
 101 מותר. ומעתה לא קשה על שמואל שאמר שכולם מודים שמן
 102 התורה חלבו מותר.
 103 הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים איזה חלק מן הגיד נאסר מן
 104 התורה: אָמַר רַב יִצְחָק בְּרַ שְׁמוּאֵל בְּרַ מְרִתָּא אָמַר רַב, לֹא אָסְרָה
 105 הַתּוֹרָה אֶת כָּל גִּיד הַנֶּשֶׂה, אֲלָא רַק אֶת הַקְּנוֹקְנוֹת שְׁבּוּ, דהיינו
 106 הגידים הדקים היוצאים מזוגיד החיצון ונמשכים לצד הגיד הפנימי,
 107 לפי שהם רכים וראויים לאכילה, אבל הגיד עצמו קשה כעץ ואינו
 108 ראוי לאכילה לפיכך לא אסרתו התורה. עוֹלָא אָמַר אֲמַת שְׁעִין הוּא
 109 ואינו ראוי לאכילה, וְאִף עַל פִּי כֵּן הַתּוֹרָה חֲטִיטָה עָלָיו מְלָקוֹת אִם
 110 אכלו, אבל את הקנוקנות לא אסרה התורה.
 111 אָמַר אַבְבִּי, בְּנוֹתֵיהּ דְּעוֹלָא מְסַתְבָּא – מסתבר לומר כדעת עולא,
 112 וראייה לכך ממה דְּאָמַר רַב שְׁשִׁיטָא אָמַר רַב אָסִי, הַחֲטִיטִין הַדְּקִין
 113 שְׁנִמְצָאִים בְּחֶלֶב שֶׁעַל הַקֶּרֶב –[המסכה את הכרס] או בחלב שעל
 114 הכסלים אָסוּרִין מדרבנן וְאִין חֲטִיטִין עָלֵיהֶן כֵּרַת אִם אֶכְלֵן. אֲלָמָא
 115 – מוכח שסיבת הדבר היא משום שחלב אָמַר דְּחֲטִיטָא וְלֹא חוֹטִין –
 116 שבשומן התורה (ייקרא אב) כֵּל חֶלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעַז לֹא תֹאכְלוּ היא

1 שְׂאִין בּוֹתְבִין בְּתוֹכָהּ לְיָבֵרִים – אף שחשודים הם על משכב זכור
 2 ומייחידים זכר לתשמישן אין נוהגים קלות ראש כל כך במצות עריות
 3 ואינם כותבים אחד לשני כתובה. וְאַחַת, שְׂאִין שׁוֹקְלִין בְּשֵׁר הַמֵּת
 4 בְּמִקְוֵיָן – אין מוכרים בשוק לאכילה בשר אדם שמת אלא מוכרים
 5 אותו בצנעה. וְאַחַת, שְׂמִכְבְּרִין אֶת הַתּוֹרָה.
 6 הגמרא מבארת מדוע איסור גיד הנשה אינו נוהג בעוף: נאמר במשנה
 7 שאיסור גיד הנשה נוהג בהמה ובחיה וְאִינוּ נוֹהֵג בְּעוֹף, מפני
 8 שלעוף אין כף בשר סביבות עצם הקולית העליונה שבירך. מקשה
 9 הגמרא: וְהָא קָא חֲוִין דְּאִית לִיה – והרי אנו רואים שיש לעוף כף
 10 בשר סביבות עצם הקולית העליונה. מתרצת הגמרא: אִית לִיה וְלֹא
 11 עָגִיל – אכן יש לעוף בשר מסביב לעצם הקולית, אך הוא אינו מסובב
 12 את העצם בעיגול ככף, אלא שטוח לרוחבו, והתורה אמרה (בראשית
 13 לב א) 'אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ' וגו', כף שצורתו כצורת כף הירך של אדם
 14 שהוא עגול.
 15 הגמרא מסתפקת בדין זה: פְּעֵי רַבִּי יְרֵמְיָה, אִית לִיה לְעוֹף וְעָגִיל –
 16 עוף שבשר הירך שלו מקוף את עצם הקולית בעיגול ככף של בהמה
 17 וחיה, או אִית לִיה לְבִהמָה וְלֹא עָגִיל – וכן בהמה שבשר הירך שלה
 18 שטוח לרוחבו ואינו עגול, מֵאִיר – האם ינהג בהם איסור גיד הנשה.
 19 וצדדי הספק הם, האם בְּתַר דְּיִדֵיהּ אֲוִלִיָּן – האם הולכים אחר כל
 20 בהמה ובהמה בפני עצמה ואחר כל עוף ועוף בפני עצמו, או שְׁפַתֵּר
 21 מִיָּמִינָה אֲוִלִיָּן – או שהולכים אחר המין, ובבהמות וחיות לעולם יהיה
 22 איסור, ובעופות לעולם לא יהיה איסור. ונשארה הגמרא בתיקו.
 23 שנינו במשנה: 'וְנוֹהֵג בְּשִׁלִּיל', דהיינו שאיסור גיד הנשה נוהג בעובר
 24 בן תשעה חדשים שנמצא חי בתוך הבהמה לאחר שחיטתה, ורבי
 25 יהודה אומר שאינו נוהג בשליל. ובסמוך לכך שנינו במשנה שחלבו
 26 מותר. הגמרא דנה האם דין זה הוא סיום דברי רבי יהודה: אָמַר
 27 שְׁמוּאֵל, מה ששינוי במשנה 'וְחֶלְבּוֹ מוֹתֵר' אין זה סיום דבריו של
 28 רבי יהודה, אלא כן הדין לְרַבִּי הֶבֶל שחלבו מותר באכילה.
 29 שואלת הגמרא: חֶלְבּוֹ דְּמֵאִיר – באיזה חלב מדובר, אֲוִלִיָּמָא בחלב
 30 דְּשִׁלִּיל – אם תאמר שהמשנה מדברת בחלבים האסורים של השליל,
 31 כגון חלב הכולית, ובוזה אמר שמואל, שגם שחלקו תנא קמא ורבי
 32 יהודה אם נוהג איסור גיד הנשה, בחלבו כולם מודים שהוא מותר,
 33 וְהָא מִיפְלַג פְּלִיגֵי בֵיה – והרי בברייתא נחלקו רבי מאיר ורבי יהודה
 34 גם על החלב של השליל אם הוא מותר או אסור, דְּתַנְיָא, איסור גיד
 35 הנשה נוהג בְּשִׁלִּיל וְחֶלְבּוֹ של השליל אָסוּר באכילה דְּבָרֵי רַבִּי
 36 מֵאִיר, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר איסור גיד הנשה אִינוּ נוֹהֵג בְּשִׁלִּיל וְחֶלְבּוֹ
 37 של השליל מוֹתֵר באכילה. וְאָמַר רַבִּי אֲלֵעָזַר אָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיא
 38 על דברי הברייתא, שהמְחַלְקֵת של רבי מאיר ורבי יהודה היא
 39 בְּעוֹבֵר בֵּן תִּשְׁעָה חֲדָשִׁים שנמצא חי במעי אמו לאחר שנשחטה,
 40 וְהֵלֵךְ רַבִּי מֵאִיר שאסר את הגיד והחלב לְשִׁיטָתוֹ וְרַבִּי יְהוּדָה
 41 שהתיר את הגיד והחלב לְשִׁיטָתוֹ, שכן במשנה לעיל (עד) נחלקו רבי
 42 מאיר ורבי יהודה אם עובר בן תשעה חדשים שנמצא חי במעי אמו
 43 טעון שחיטה, שלדעת רבי מאיר מכיין שמלאו לעובר חדשיו הוא
 44 טעון שחיטה מפני שלא הותר על ידי שחיטת אמו, ומאחר ולדעתו
 45 עובר זה הוא בריה בפני עצמה, לכן אמר בברייתא שנוהג בו איסור
 46 חלב וגיד. אולם רבי יהודה סבר שגם עובר שמלאו לו חדשיו הותר
 47 בשחיטת אמו, ולכן אמר בברייתא שאין בו איסור חלב וגיד לפי
 48 שהתורה התיירה לאכול את כל מה שנמצא בהמה. נמצא שלדעת
 49 רבי מאיר גם החלב של השליל אסור והאיך אמר שמואל שחלבו
 50 מותר לדברי הכל.
 51 הגמרא מנסה לומר אפשרות אחרת: וְאֲלָא תאמר שהמשנה מדברת
 52 בְּחֶלְבּוֹ דְּגִיד – בשומן שעל גבי גיד הנשה של כל בהמה וחיה, ועל
 53 כך אמר שמואל שכולם מודים ששומן זה מותר באכילה, זה לא ניתן
 54 לומר, דְּהָא מִיפְלַג פְּלִיגֵי בֵיה – שהרי גם בזה נחלקו התנאים
 55 בברייתא, דְּתַנְיָא גִיד הַנֶּשֶׂה מִחֲטָט אַחֲרָיו כְּבָל מְקוּם שְׁהוּא – לפי
 56 שגיד הנשה נתון לכל אורך הירך ובחלקו הוא מגולה על כף בשר
 57 הירך ובחלקו הוא טמון בתוך כף הבשר, לכן צריך הטבח לחפש
 58 אחריו ולחתוך לעומק את כולו, וְהוֹתֵר שְׁמִינֵי מְעִיקְרוֹ – וכן צריך

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' ב

12 או מותר, חד – אחד מהם אָסֵר וְחַד שְׁרֵי [–התיר].
13 הגמרא מביאה כיצד נהגו האמוראים בלובן הכוליא הלכה למעשה.
14 אומרת הגמרא: רָפָה הִיָּה מְמַרְטֵט לִיָּה – חותך את כל לובן הכוליא
15 מעיקרו בכל מקום שהוא נמצא, וכן רָבִי יוֹחָנָן הִיָּה מְמַרְטֵט לִיָּה –
16 משרש את כולו, אבל רָבִי אֲסִי נְאִים לִיָּה – היה חותך רק את הלובן
17 שנמצא בחריץ שבכניסה לכליה ומשוה את המקום לכליה, אבל את
18 הלובן שנמצא בתוך הכליה עצמה אכל.
19 הגמרא מביאה ראייה לרבי אסי: אָמַר אֲבִי, בְּנוֹתֵיהּ דְּרָבִי אֲסִי
20 מְסַתְבְּרָא – מסתבר לומר שההלכה כדעת רבי אסי שרק החלב
21 שמחוץ לכליה אסור, דְּאָמַר רָבִי אֲבָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל

1 התכוונה לאסור רק את החלב עצמו ולא את החוטין שבו, הָכָא נִמְי
2 – אף באן בדין גיד הנשה יש לומר שגִיד אָמַר רְחֵמְנָא – שכשאמרה
3 התורה (בראשית לב 4) 'על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה' היא
4 התכוונה לאסור רק את הגיד עצמו וְלֹא את הקְנוֹקְנוֹת.
5 הגמרא חוזרת לעיקר המימרא של רב אסי: גִּוְפָא אָמַר רַב שְׁשֵׁת
6 אָמַר רַב אֲסִי, הַחוּטִין הַדְקִין שְׁנִמְצָאִים בְּחֵלֶב שֶׁעַל הַקֶּרֶב או שעל
7 הכסלים אָסוּרִין מִדְּרַבְנָן וְאִין תְּיִיבִין עֲלֵיהֶן כֵּרַת. וכן החוטין הדקין
8 שְׁנִמְצָאִים בְּבֹלְיָא – בקרום הדק שדבוק לכליה אָסוּרִין מִדְּרַבְנָן וְאִין
9 תְּיִיבִין עֲלֵיהֶן כֵּרַת (ראה אזור). אבל בְּלוֹבֵן הַבֹּלְיָא, דְּהֵינּוּ בְּקִבּוּצַת
10 החוטים הלבנים הנמצאים בתוך החריץ שיוצא מן הכליה ומתפשטים
11 ונכנסים בתוכה, נחלקו רָבִי וְרָבִי תֵּיִיא האם הוא אסור מן התורה